
DEEL 3.2

REGIONAAL

BELEID

3.2. REGIONAAL BELEID

DOEL

- De leerlingen/cursisten zien in dat de rijkdom binnen de Europese Unie niet gelijk verdeeld is: er bestaat nog steeds een kloof tussen de arme en de rijke lidstaten. De lidstaten die in 2004 en 2007 toetraden, hinken nog meer achterop.
- De leerlingen/cursisten ontdekken dat de Europese Unie werkt aan herverdeling van de rijkdom via de regionale fondsen.

A. ACHTERGRONDINFORMATIE

---

1. Basistekst voor de docent

De Europese Unie is één van de rijkste gebieden van de wereld. Toch is de welvaart binnen de Unie niet gelijk verdeeld. Er zijn armere en rijkere landen. En ook binnen de lidstaten zelf zijn er armere en rijkere regio's. Het regionaal beleid tracht deze ongelijkheden te verminderen aan de hand van structuur- en cohesiefondsen.

De **Structuurfondsen** steunen projecten in regio's met bepaalde 'structurele' problemen. Daardoor kan de economie er aangezwengeld worden. Het meest bekende fonds heet EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling). Dit fonds financiert ook in Vlaanderen diverse projecten: aanleg van industrieterreinen, dorpskernvernieuwing, de bouw van ontmoetingscentra, het Festival van Vlaanderen, crèches of buitenschoolse opvang, ontmoetingscentra,... Een ander fonds steunt werkgelegenheidsprojecten en noemen we ESF (Europees Sociaal Fonds). Een speciale actie binnen de structuurfondsen is "Interreg". Uit dat fonds komt er geld voor Europese grensregio's (regio's die aan beide zijden van een landgrens liggen en samenwerken).

Projecten in de gebieden met de grootste economische achterstand worden gefinancierd vanuit het **Cohesiefonds**. Het zijn vooral projecten op het vlak van milieu en weginfrastructuur. Tot de toetreding van de Centraal- en Oost-Europese landen waren het vooral Spanje, Portugal, Griekenland en Ierland die van dit fonds gebruik konden maken. Ondermeer dankzij deze steun is bijvoorbeeld Ierland van een relatief arm land uitgroeid tot één van de rijkste landen van Europa.

In 2004 en 2007 traden twaalf 'nieuwe' lidstaten waarvan de meesten een flink stuk armer zijn dan de 'oude' lidstaten. Hierdoor nam de kloof tussen de arme en rijke regio's binnen de EU plots sterk toe. Om dit grote probleem aan te pakken werd het budget voor het regionaal beleid verhoogd. Daarnaast werd beslist de Europese middelen tijdens een overgangperiode op een andere manier te verdelen, en om het beleid ook inhoudelijk aan te passen.

De Unie wou vermijden dat al het Europese geld van de ene dag op de andere van de arme regio's in de oude lidstaten naar de nog armere regio's in de nieuwe lidstaten zou vloeien. Er is gekozen voor een geleidelijke overgang: de arme regio's uit de oude lidstaten zullen geleidelijk minder krijgen, de nog armere regio's uit de nieuwe lidstaten zullen geleidelijk meer krijgen. Op deze manier krijgen alle regio's de tijd om zich voor te bereiden.

Op inhoudelijk vlak komt de nadruk van het regionaal beleid nu meer te liggen op het bevorderen van de concurrentiepositie en het investeren in werkgelegenheid. Ook in de 'oude' lidstaten bestaan op dit vlak zeker nog noden, waardoor ook zij opnieuw in aanmerking zullen kunnen komen voor Europese middelen.

Wellicht zal het nog vele jaren duren voor de welvaarts kloof tussen de 'nieuwe' en de 'oude' lidstaten volledig zal zijn gedicht. Hoe sneller dit lukt, hoe beter dit ook voor de economie van ons land kan zijn. Welvarende landen in Oost- en Centraal-Europa kunnen voor onze bedrijven een belangrijke afzetmarkt worden.

2. Toetsen van de kennis

- Zag je ooit al een bordje met daarop "gerealiseerd met steun van de Europese Unie"? Waar was dat?
- Welke landen in Europa rekenen we tot de rijke landen? Welke zijn de arme landen in Europa?
- Ken je streken in Europa die ervoor bekend staan een arme streek te zijn? Ook uit de zogezegd rijke landen?
- Welke zijn de armere regio's in België?
- Wat betekent het begrip "solidariteit"?
- Waarom geeft Europa geld aan de armere regio's?

B. OPDRACHTEN

1. Basisopdrachten

Opdracht 3.5: Het BNP van de EU-lidstaten en de kloof tussen arm en rijk.

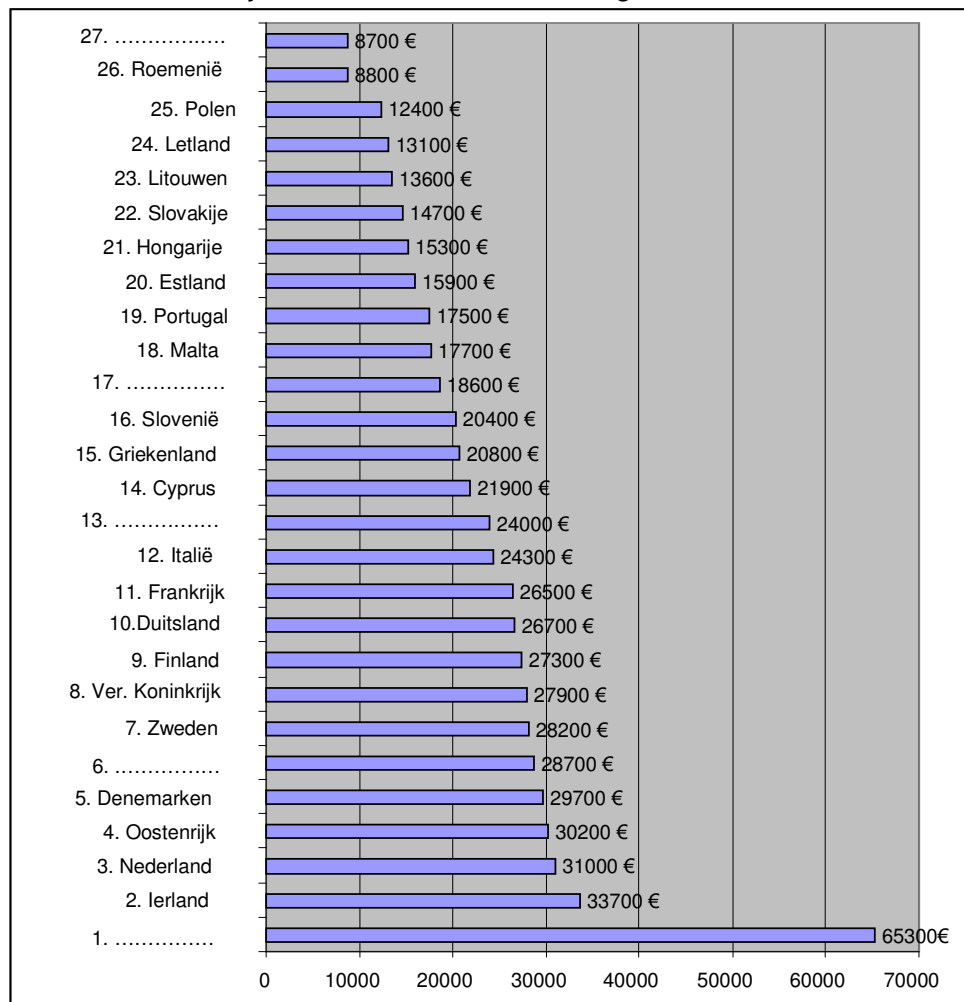
Het Bruto Nationaal Product of Bruto Binnenlands Product geeft de waarde aan van alles wat er tijdens één jaar in een land geproduceerd werd. Dus de waarde van alle broden, alle huizen, alle broeken, alle meubels,... samen die in dat land in de loop van 1 jaar gemaakt worden. Als je dat deelt door het aantal inwoners van dat land dan krijg je het BNP per inwoner. Het BNP is een soort meter om de welvaart van een land weer te geven. Hoe hoger het BNP per inwoner, hoe hoger de welvaart.

Hieronder vind je de rangschikking van de Europese landen. Het land met het laagste BNP staat bovenaan, het land met het hoogste BNP onderaan. Enkele landen ontbreken nog.

1. Vul ze zelf op de juiste plaats in. Je kan kiezen uit: België, Bulgarije, Luxemburg, Spanje, Tsjechië.

Enkele tips:

- Het BNP van Spanje is 4.700 euro lager dan dat van België.
- Zowel het zesde rijkste als het armste land beginnen met een B

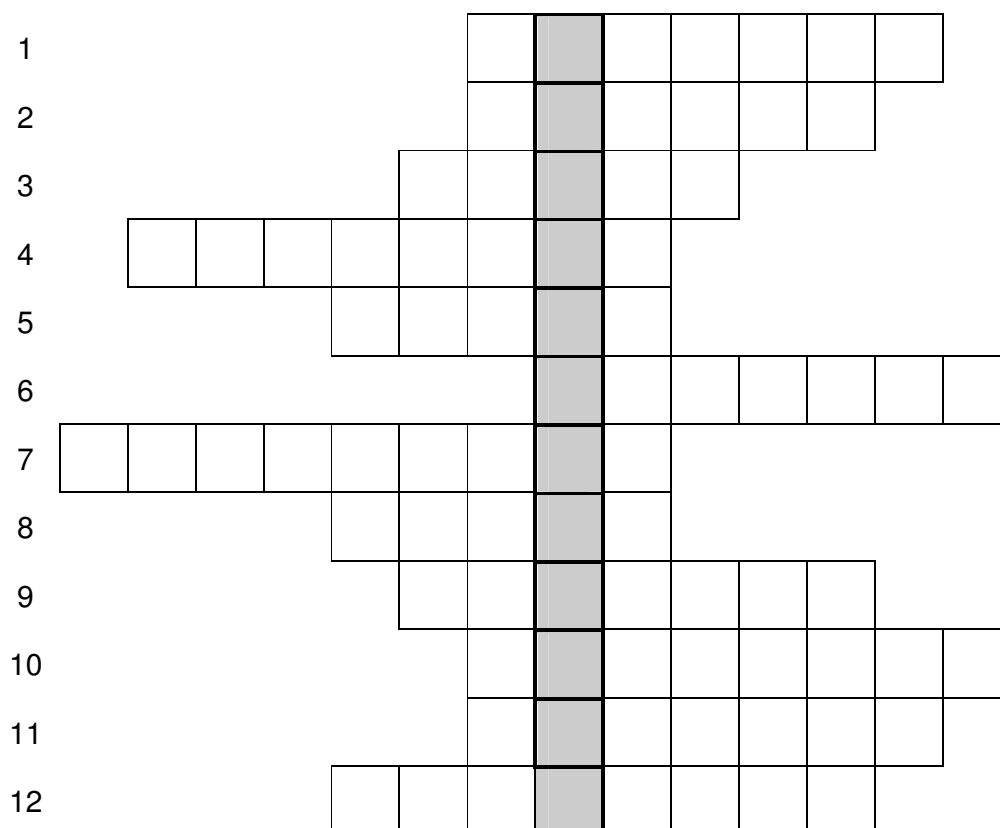

- Bereken het verschil tussen het armste en het rijkste land van de Europese Unie. Wat zou de EU kunnen doen om dat verschil kleiner te maken?

Opdracht 3.6: Kruiswoordraadsel rond één van de kernbegrippen van de Europese samenwerking: solidariteit.

Vul het kruiswoordraadsel in. Wat heeft het woord in het kadertje met Europa te maken?

- Een andere naam voor de vloedgolf die Zuid-Oost-Azië trof in 2004.
- Met de Europese samenwerking wilde men dit vermijden in Europa.
- Een hulporganisatie die geld inzamelt voor de ontwikkelingslanden heet: Broederlijk ....
- In het Duits heet dit Wirtschaft. Zoek de vertaling in een woordenboek Duits-Nederlands.
- Het tegengestelde van "oorlog".
- Het tegengestelde van "rijkdom".
- Eén van de rijkste landen van de EU. (tip: het kleinste buurland van België).
- Een streek = een....
- Eén van de armste landen van de EU. (tip: buurlanden van dit land zijn Estland en Litouwen).
- Een ander woord voor rijkdom.
- Een Vlaamse provincie die nogal wat steun ontvangt van het Europees regionaal fonds.
- Een land in het zuiden van Europa.

Opdracht 3.7: Het regionaal fonds.

Om het geld wat beter te verdelen over heel Europa, heeft de EU een soort spaarpot gemaakt. We noemen dat een "fonds". Uit dat regionaal fonds geeft de EU geld aan projecten die armere streken er bovenop helpen. Ze kunnen het gebruiken om bepaalde problemen, zoals werkloosheid, aan te pakken. Hieronder vind je een aantal projecten die met geld van de Europese Unie gesteund worden. Verbind de projecten met het probleem dat ze willen oplossen.

Je kan kiezen uit de volgende problemen: **werkloosheid, sociale uitsluiting, verouderde bedrijven, transportproblemen, gebrekkige gezondheidszorg, energieproblemen.**

1. De bewoners van enkele kleine eilandjes voor de westkust van Ierland hadden vroeger vaak problemen met hun elektriciteit. De elektriciteitstoevoer hing af van grote installaties die nu eens wel, dan weer niet elektriciteit opwekten. Daarom begon men in 1998 de elektriciteitskabels vanop het vaste land onder de zee door te trekken naar de eilanden. Sinds 2000 is het werk voltooid. De Europese Unie betaalde een groot deel van de kosten.

2. Tot voor enkele jaren was de Schilderswijk in de Nederlandse stad Den Haag niet de leukste plek om te wonen: er was veel vandalisme, veel mensen leefden van een werkloosheidsuitkering, er was geen plaats om eens rustig te zitten,... Met de hulp van de Europese Unie kwam daar verandering in. Nu is er een mooi park aangelegd met een speeltuin voor de kinderen. 12 parkwachters zorgen ervoor dat de buurt veilig blijft. Plots werd het een stuk fijner wonen in de Schilderswijk.

3. In België moet je nooit ver rijden om een ziekenhuis te vinden als je plots ziek wordt. In de Ierse streek West-Wicklown en Zuid-Kildare was dat heel lang wel het geval. Sommige mensen moesten twee en een half uur rijden voor ze het ziekenhuis bereikten. Dankzij de steun van de Europese Unie is er nu een ziekenhuis gebouwd in de streek. Een hele opluchting voor de patiënten!

4. Een forellenkwekerij in Forges Philippe, een klein dorpje in Henegouwen, kreeg een tijd geleden een inspecteur van de gezondheidsdienst op bezoek. Hij vond dat de installaties om de forellen schoon te maken dringend gemoderniseerd moesten worden. De eigenaars konden die kosten zelf niet betalen. Daarom stonden ook de jobs van hun medewerkers op de helling. Gelukkig kwam de Europese Unie met geld over de brug.

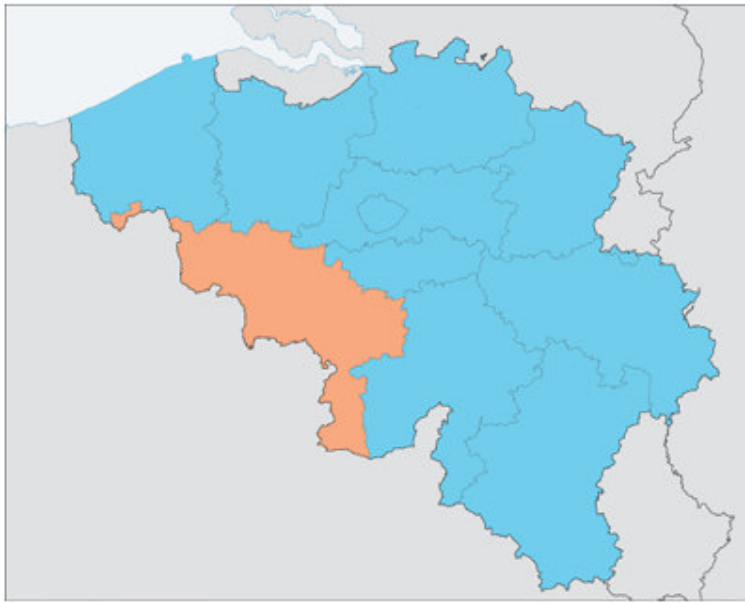
6. Mensen die al een tijdje werkloos zijn, raken vaak moeilijk terug aan de slag. Loca Labora, een organisatie uit Beernem bij Brugge, doet daar wat aan. Werklozen kunnen er een nieuw beroep aanleren. Eens ze de job onder de knie hebben zoekt Loca Labora ook een plek waar ze een tijdje stage kunnen lopen om hun nieuwe vak in te oefenen. De organisatie helpt hen ook een echte baan te vinden. Voor al die opleidingen krijgt Loca Labora steun van de Europese Unie.

5. Bij ons rij je vlot van de ene naar de andere kant van het land. Dat komt omdat er overal goede autowegen zijn. In Spanje was dat wel anders. Tot 1995 was het bijvoorbeeld heel moeilijk om van het zuiden van Spanje naar buurland Portugal te rijden. De weg was er in zo een slechte staat dat je uren onderweg was. Vooral voor vrachtwagens die goederen moeten leveren is dat erg vervelend. Daarom kregen Spanje en Portugal financiële steun van de Europese Unie om een autosnelweg aan te leggen die Madrid en Lissabon verbindt.

2. Extra opdrachten

Opdracht 3.8: Europees geld in België.

In Europa komen bepaalde regio's in aanmerking voor steun uit de cohesiefondsen van de EU, terwijl andere regio's daar minder of niet voor in aanmerking komen. Volgens onderstaand kaartje zijn er ook binnen België verschillen. Welke gebieden zijn rood en welke blauw gekleurd? Kan je deze verschillen verklaren?

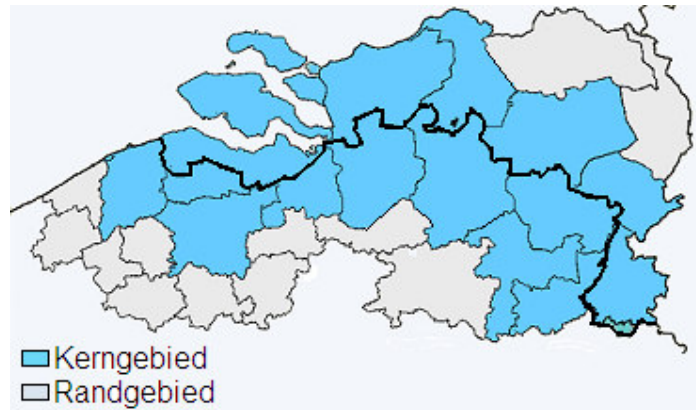
Europese cohesiefondsen (beleidsperiode 2007-2013) :

- komt sterk in aanmerking voor steun
- komt steeds minder in aanmerking voor steun
- komt niet meer in aanmerking voor steun

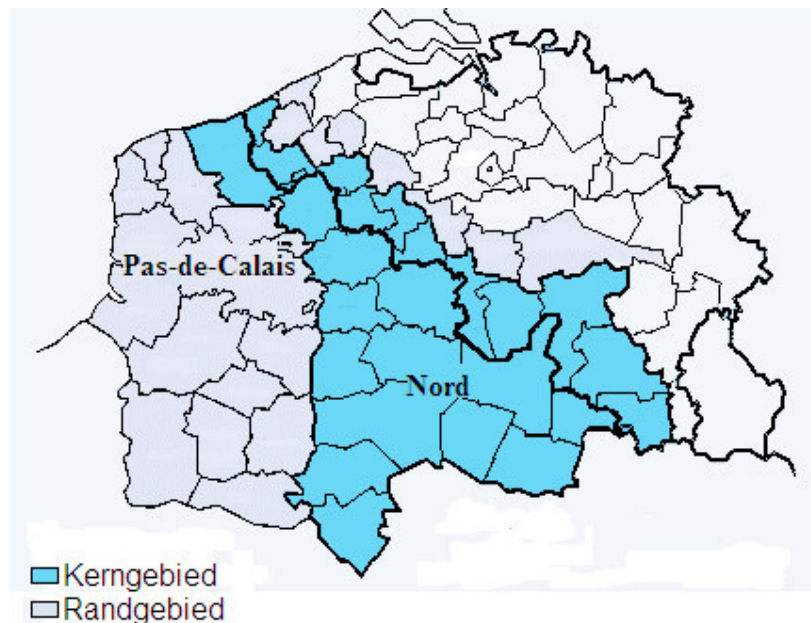
Opdracht 3.9: De Euregio's in België.

Het regionaal beleid van de Europese Unie geeft geld aan armere regio's in Europa. Zo kunnen die regio's investeringen doen en dezelfde welvaart als de andere regio's in Europa bereiken. De Europese Unie geeft ook geld aan regio's die samenwerken met andere regio's, net over de grens. Die regio's worden **Grensregio's** genoemd. In België zijn er twee zulke Grensregio's. Ze heten **Grensregio Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen** en **Grensregio Vlaanderen-Nederland**.

Schrijf de namen van de Grensregio's onder de juiste kaartjes:

1. ....

2. ....

Zijn de volgende beweringen juist of fout? Zoek het antwoord op in een atlas.

1. De stad Luik (Liège in het Frans) ligt op meer dan vierhonderd kilometer van Tongeren.	
2. Je kan vanuit Hasselt naar Aken rijden zonder het Belgische grondgebied te verlaten.	
3. Aken wordt in het Duits Achen genoemd en ligt in de Duitse deelstaat Nordrhein Westfalen.	
4. De Rijn stroomt door Aken.	
5. De Maas stroomt door Hasselt en door Maastricht.	
6. De streek rond Eupen, Malmedy en Sankt Vith noemen we “de Oostkantons”, omdat ze helemaal in het oosten van België ligt.	
7. Hasselt ligt ten noorden van Luik en ten westen van Aken.	
8. De Belgische provincie West-Vlaanderen is van de Nederlandse provincie Zeeland gescheiden door de Westerschelde.	
9. Zeeland bestaat uit een aantal schiereilanden.	
10. Het stadje Terneuzen ligt in West-Vlaanderen.	

3. Geef je mening

- Wat vind je ervan dat de Europese Unie geld geeft aan de armere regio's? Vind je dat dit de taak is van Europa of moeten de landen dit zelf doen?
- Solidariteit is één van de basisprincipes van de Europese samenwerking. Vind je dit goed?
- De lidstaten die in 2004 en 2007 toetraden zijn een stuk armer dan de oude lidstaten.
Moet het geld uit het regionaal beleid enkel naar die landen vloeien of mogen de oude lidstaten ook nog in de koek delen?
- Zouden we het geld dat we besteden aan de armere regio's in Europa niet beter besteden aan ontwikkelingshulp voor landen uit de Derde Wereld? Zij hebben het immers nog harder nodig.
- Als jij het geld van het regionaal beleid zou mogen uitdelen, waaraan zou je het besteden? Aan welke streken in Europa? Aan welke Belgische regio's? Aan welke projecten?

4. ICT- opdrachten

- De provincie Limburg kreeg heel wat middelen van de Europese Unie. Bekijk het internetfilmpje over de projecten die de voorbije jaren werden gerealiseerd met deze middelen. Typ “europa” in het zoekvenstertje van de site www.limburg.be

C. OPLOSSINGEN

Opdracht 3.5: Het BNP van de EU-lidstaten en de kloof tussen arm en rijk.

1. Luxemburg, 6. België, 13. Spanje, 17. Tsjechië, 27. Bulgarije

Opdracht 3.6: Kruiswoordraadsel rond één van de kernbegrippen van de Europese samenwerking: solidariteit.

1						T	S	U	N	A	M	I	
2						O	O	R	L	O	G		
3				D	E	L	E	N					
4	E	C	O	N	O	M	I	E					
5				V	R	E	D	E					
6						A	R	M	O	E	D	E	
7	L	U	X	E	M	B	U	R	G				
8				R	E	G	I	O					
9					L	E	T	L	A	N	D		
10						W	E	L	V	A	A	R	T
11						L	I	M	B	U	R	G	
12				P	O	R	T	U	G	A	L		

Opdracht 3.7: Het regionaal fonds.

1. Energieproblemen, 2. Sociale uitsluiting, 3. Gebrekkige gezondheidszorg, 4. Verouderde bedrijven, 5. Transportproblemen, 6. Werkloosheid.

Opdracht 3.8: Europees geld in België.

Om steun te krijgen uit de cohesiefondsen van de EU, komt binnen België enkel de provincie Henegouwen in aanmerking (rood gebied). De andere regio's worden ingekleurd als competitieve regio's (blauw gebied). Henegouwen kent socio-economische problemen.

Opdracht 3.9: De Euregio's in België.

Kaart 1: Grensregio Vlaanderen-Nederland

Kaart 2: Grensregio Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen

1. De stad Luik (Liège in het Frans) ligt op meer dan vierhonderd kilometer van Tongeren.	fout
2. Je kan vanuit Hasselt naar Aken rijden zonder het Belgische grondgebied te verlaten.	fout
3. Aken wordt in het Duits Achen genoemd en ligt in de Duitse deelstaat Nordrhein Westfalen.	juist
4. De Rijn stroomt door Aken.	juist
5. De Maas stroomt door Hasselt en door Maastricht.	juist
6. De streek rond Eupen, Malmedy en Sankt Vith noemen we “de Oostkantons”, omdat ze helemaal in het oosten van België ligt.	juist
7. Hasselt ligt ten noorden van Luik en ten westen van Aken.	juist
8. De Belgische provincie West-Vlaanderen is van de Nederlandse provincie Zeeland gescheiden door de Westerschelde.	fout
9. Zeeland bestaat uit een aantal schiereilanden.	juist
10. Het stadje Terneuzen ligt in West-Vlaanderen.	fout

D. DOE-MOGELIJKHEDEN

- Ontwerp een folder om één van de twee grensregio's in België te promoten.
- Ga in je eigen provincie op zoek naar projecten die geld krijgen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Doe hiervoor navraag bij de administratie van de provincie zelf.